

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
อาเซียน
สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(ASEAN : The Association of South East Asian Nations)

**(ASEAN Economic Community
:AEC)-----**

การก่อตั้ง : 8 สิงหาคม 2510
วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างสันติภาพในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สมาชิกก่อตั้ง ปี 2510 : 5 ประเทศ ไทยมาเลเซีย สิงคโปร์
อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ASEAN 6
ปี 2527 : ขยายสมาชิก บรูไน
(อาเซียนเดิม)

ปี 2538 : ขยายสมาชิก เวียดนาม
CLMV

ปี 2540 : ขยายสมาชิก พม่า ลาว (อาเซียนใหม่)

ปี 2542 : ขยายสมาชิก กัมพูชา

* รวมสมาชิกปัจจุบัน 10 ประเทศ ประชากร 580

ล้านคน

ข้อมูลพื้นฐานประเทศอาเซียน

ประเทศ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ประชากร (ล้านคน)	อัตรา การ เพิ่ม ประชากร (%)	เชื้อชาติ (%)	ศาสนา (%)	ภาษา ราชการ	สกุลเงิน	เมืองหลวง
1. ไทย	513,116 5	66.0	0.82	ไทย 75.0 จีน 14.0	พุทธ 94.6 อิสลาม 4.6	ไทย	บาท (Baht : THB)	กรุงเทพฯ นคร (Bangkok)
2. มาเลเซีย	329,752	31.0	1.76	มาเลย์ 50.4 จีน 23.7 พื้นเมือง 11.6 อินเดีย 7.1	อิสลาม 60.4 พุทธ 19.2 คริสต์ 11.6 ฮินดู 6.3	มาเลย์ (Bahasa Melayu)	(ริงกิต) (Ringgits : MYR)	กรุง กuala Lumpur (Kuala Lumpur)
3. อินโดนีเซีย	1,919,400	243.0	1.41	จาวา 40.6 ซุนดา 15.0	อิสลาม 86.0 คริสต์ 8.7	Bahasa Indonesia	รูเปียห์ (Indonesian Rupiah : IDR)	กรุง จาการ์ตา (Jakarta)

-2-										
ประเทศ	พื้นที่ (ตร. กม.)	ประชากร (ล้าน คน)							สกุลเงิน	
4. สิงคโปร์	699.4	4.6	1 . 1 3	7 0 6 2 1 1 3 9 0 2 1 1 9 7		พ ท 4 4 5 2 2 2 4 1 4 0 1 1		สิงคโปร์ ดอลลาร์ (SGD)	1	

						40.40				
5. บรูไนดารุสซาลาม	5,765 (พื้นที่ 70% เป็นเขตป่าร้อน)	0.3	1.8	มัลดีฟส์	150	0.00			ดอลลาร์บรูไน (Brunei Dollar : BND)	
6. ฟิลิปปินส์	298,170 (เกาะ 7,107)	96.06	1.99	กัมพูชา	281	0.00			ฟิลิปปินส์ปโซ (Philippine peso : PHP)	

7. เวียดนาม	831,689	86.2 %		เวียดนาม (Vietnam)	พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔		ดอง (Dong)	กิโลกรัม (Kg)
8. สปป.ลาว	236,800	6.7 %		สปป.ลาว (Laos)	พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔		กีบ (Kip)	กิโลกรัม (Kg)
9. พม่า	678,500	47.8 %		พม่า (Myanmar)	พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔		จ๊าด (Kyat : Kt)	กิโลกรัม (Kg)

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

-3-

**เขตการค้าเสรีอาเซียน
(ASEAN Free Trade Area : AFTA)**

อาเซียนตระหนักดีว่า ความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาสันติภาพ เสรีภาพและความมั่นคง ดังนั้น นอกจากความร่วมมือทางการเมือง สังคม การศึกษา และวัฒนธรรมแล้ว อาเซียนจึงมุ่งมั่นที่จะขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันมาโดยตลอด ในปี 2535 ได้จัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรือ อาฟต้า (**ASEAN Free Trade Area : AFTA**) เพื่อขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกันโดยเร่งลดภาษีสินค้าและยกเลิกมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีในอาเซียน

วัตถุประสงค์

- ๑ สร้างความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน
- ๑ ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ
- ๑ สร้างอำนาจต่อรอง

เป้าหมายหลัก

- ๑ ลดภาษีสินค้าให้หมดไป
- ๑ ยกเลิกอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีระหว่างกัน

* อาเซียน 6 ประเทศ คือ ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และบรูไน
ลงนามจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ปี 2535 และเริ่มดำเนินการลดภาษีปี 2536

1. เปิดเสรีการค้าสินค้า

1.1 การลดภาษีนำเข้า

ASEAN 6

ปี 2550 : 80%ของสินค้าปกติ ต้องลดภาษี เหลือ 0%

ปี 2553 : สินค้าปกติทั้งหมดต้องลดภาษีเหลือ 0%

ยกเว้นสินค้าอ่อนไหว

และอ่อนไหวสูง

CLMV

ปี 2546 – 2550 : ลดภาษีสินค้าปกติเหลือ 0 – 5% ให้มากที่สุด (2546 เวียดนาม

2548 ลาวและพม่า 2550 กัมพูชา)
ปี 2558 : สินค้าปกติทั้งหมดต้องลดภาษีเหลือ 0%
ยกเว้น สินค้าอ่อนไหว

และอ่อนไหวสูง

- * สินค้าอ่อนไหว : ภาษีไม่ต้องเป็น 0% แต่ต้องไม่มากกว่า 5% (sensitive List)
- * สินค้าอ่อนไหวสูง : ลดภาษีที่ต้องเจรจาตกลงกัน (Highly Sensitive List)

สินค้าอ่อนไหว – อ่อนไหวสูง

ข้าว :

อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์
น้ำตาล : อินโดนีเซีย

- ไม่มี -

สิงคโปร์ อินโดนีเซีย
สัตว์มีชีวิตบางชนิด เนื้อไก่ ไช้ พืชบางชนิด เนื้อสัตว์ปรุงแต่ง น้ำตาล
สัตว์มีชีวิตบางชนิด เนื้อสุกร ไก่ มันสำปะหลัง ข้าวโพด
สัตว์มีชีวิตบางชนิด เนื้อสุกร ไก่ ไช้ พืชบางชนิด ผลไม้บางชนิด ยาสูบ
มาเลเซีย
ฟิลิปปินส์
เวียดนาม
ถั่ว กาแฟ น้ำตาล ไหม ฝ้าย
พม่า
สัตว์มีชีวิต เนื้อโคกระบือ สุกรไก่ ผักผลไม้บางชนิด ข้าว ยาสูบ
ลาว
กัมพูชา
เนื้อไก่ ปลามีชีวิต ผักผลไม้บางชนิด พืชบางชนิด

กาแฟ ชา
กาแฟ มันฝรั่ง มะพร้าวแห้ง ไม้ตัดดอก

บรูไน
ไทย
สินค้าอ่อนไหว (0-5%)

สินค้าอ่อนไหวสูง

มาเลเซีย

ข้าว : ปี 2553 ภาษี 20%

อินโดนีเซีย

ข้าว : ปี 2558 ภาษี 25% น้ำตาล : ปี 2558 ภาษี 1 – 10%

ฟิลิปปินส์

ข้าว : คงภาษี 40% ถึงปี 2557 ปี 2558 ภาษี 35%

น้ำตาล : คงภาษี 38% ถึงปี 2554 ปี 2558 ภาษี 5%

-5-

1.2 ขจัดมาตรการที่มีไขภาษี

ปี 2553 : อาเซียน 5 ประเทศ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์

อินโดนีเซีย บรูไน

ปี 2555 : ฟิลิปปินส์

ปี 2558 : CLMV

4. เคลื่อนย้ายเงินทุนเสรีมากขึ้น

3. เปิดเสรีลงทุน

- ปฏิบัติกับนักลงทุนอาเซียนเช่นเดียวกับนักลงทุนตัวเอง

2. เปิดเสรีการค้าบริการ

- เพิ่มสัดส่วนการถือหุ้น

2549

2551

2553

2556

2558

สินค้าและบริการ 11 สาขา

70%

51%

49%

70%

51%

49 %

โลจิสติกส์

70%

51%

49%

30%

อื่นๆ

ประโยชน์ของ AFTA ต่อไทย

1. ต่อผู้ผลิต

- กระตุ้นให้มีการปรับโครงสร้างการผลิตในประเทศทั้งสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มขีด

ความสามารถในการแข่งขัน

- **ยกระดับความสามารถทางการผลิต**

- **ผู้ผลิต** สามารถนำเข้าวัตถุดิบที่ถูกลง และลดต้นทุนการผลิต

- ผู้ผลิตสินค้าของไทย สามารถที่จะใช้ประโยชน์จาก Supply Chain ในอาเซียน เช่น การใช้วัตถุดิบ

หรือสินค้าสำเร็จรูปจากประเทศอาเซียนอื่นๆ หรือ อาจโยกย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศ

อาเซียนอื่นๆ หรือเลือกใช้ปัจจัยการผลิตที่มีความได้เปรียบสูงสุดจากประเทศอาเซียนอื่นๆ ได้อย่าง

เต็มที่ เช่น

• กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม มีจุดเด่นในด้านทรัพยากรธรรมชาติ วัตถุดิบ และแรงงาน

• สิงคโปร์ มาเลเซีย มีจุดเด่นในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เป็นฐาน

การผลิต เป็นต้น

2. ต่อผู้ส่งออก – นำเข้า

- **ตลาดสินค้ากว้างขึ้น** สามารถรักษาตลาดเดิม เช่น สหรัฐฯ ญี่ปุ่น และขยายตลาดใหม่ เช่น จีน

อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์

- **เป็นประตูการค้าสู่ภูมิภาคใกล้เคียง**

- **ผู้ส่งออก**สามารถขยายการค้าและบริการ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันจากภานาเข้าของ

ประเทศคู่แข่งที่ลดลง

- **สร้างพันธมิตร** เพิ่มอำนาจการต่อรอง

- **ขยายการส่งออกและโอกาสทางการค้า** เมื่ออุปสรรคภาษีและมิใช่ภาษีระหว่างอาเซียนถูกยกเลิกไป

จะเปิดโอกาสให้สินค้าเคลื่อนย้ายเสรี ไทยจะมีโอกาสที่ขยายการส่งออกไปยังอาเซียนได้มากขึ้น

3. ต่อผู้บริโภค

- **ผู้บริโภค**ซื้อสินค้าได้ในราคาที่ถูกลง เลือกซื้อสินค้าได้หลากหลายมากขึ้น

- **ผู้บริโภค**ได้รับความคุ้มครอง จากข้อตกลงความร่วมมือ

ระหว่างกันของอาเซียน

4. ต่อเกษตรกร

- สามารถส่งสินค้าเกษตรออกไปขายได้มากขึ้น เนื่องจากภาษีสินค้าเกษตรเป็น 0
- สามารถตลาดขยายสินค้าเกษตรไปยังประเทศนอกกลุ่มได้ และมีอำนาจในการต่อรองที่สูงขึ้น

พันธกรณีของไทยกับAFTA

1. ลดภาษีทุกรายการสินค้าเหลือร้อยละ 0 ในปี 2553 ยกเว้น 4 ประเภท (7 รายการ) คือ กาแฟ
มันฝรั่ง ไม้ตัดดอก เนื้อมะพร้าวแห้ง เหลือร้อยละ 5
2. เปิดตลาดสินค้าทุกชนิดในปี 2553
 - * สินค้าไทยที่ไทยลดภาษี 8,300 รายการ

- ภาครัฐได้จัดเตรียมแนวทางการใช้มาตรการอื่นที่ไม่ขัดต่อพันธกรณีภายใต้ AFTA ควบคู่ไปกับการยกเลิกโควตา โดยอาศัยข้อยกเว้นทั่วไปของความตกลงที่อนุญาตให้ประเทศสมาชิกสามารถบังคับใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อ ปกป้องชีวิต หรือสุขภาพของมนุษย์ สัตว์ และพืช เช่น
 - มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS)
 - การกำหนดมาตรฐานสินค้า
 - ช่องทางและเวลานำเข้าที่เหมาะสม

การเตรียมการของภาครัฐรองรับการเปิดเสรียกเลิกโควตา

มาตรการรองรับการเปิดตลาดสินค้าเกษตร

สินค้า	ต้องขอหนังสือรับรองนำเข้าและกำหนดให้ผู้นำเข้า	ต้องขอหนังสือรับรองนำเข้าโดยผู้นำเข้า	นำเข้าเพื่อใช้ในการผลิตเท่านั้นเป็นวัตถุดิบในการแปรรูปในโรงงาน	กำหนดให้นำเข้าเพื่อใช้	กำหนดปริมาณนำเข้าและสุขอนามัยพืชที่งวด	ใช้มาตรฐานความปลอดภัยและสุขอนามัยพืชที่ปลอดภัย	ต้องมีใบรับรองเป็นสินค้าปลอด GMOs จากประเทศต้นทาง	ตรวจสอบความพร้อมในการนำเข้า	กำหนดเวลาในการนำเข้า	กำหนดด่านนำเข้า	ต้องรายงานการนำเข้าการใช้จ่ายเงินสต็อกเฉลี่ยภายใน 1 เดือนและมีบทลงโทษ	ผู้รับผิดชอบ
1. น้ำมันดิบปรุแงแต่ง นม ผงขาดมันเนย	✓				✓	✓		✓		✓	✓	คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม
2. มะพร้าวเนื้อ มะพร้าวแห้ง น้ำมัน มะพร้าว	✓				✓	✓			✓	✓	✓	คณะกรรมการพืชน้ำมัน
3. เมล็ดถั่วเหลือง	✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓	คณะกรรมการน้ำมันและพืช
4. เมล็ดกาแฟและผลิตภัณฑ์ (กาแฟ)		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	คณะกรรมการนโยบายแผนพัฒนา

สำเร็จรูปและ กาแฟคั่ว)												เกษตร และ
5. ชา	✓				✓	✓	✓			✓	✓	คณะ นโยบาย แผน พัฒนา เกษตร และส

ที่มา : นโยบายและมาตรการการเปิดตลาดข้าว
และสินค้าเกษตรภายใต้ AFTA

วารินทิพย์ พงษ์เสถียรศักดิ์

กรมการค้าต่างประเทศ

-9-

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ASEAN Economic Community : AEC

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เริ่มขึ้นตั้งแต่การประชุมสุดยอดอาเซียน ASEAN Summit ครั้งที่ 8 เมื่อ 4 พฤศจิกายน 2545 ณ กรุงพนมเปญ ประเทศกัมพูชา ที่ได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทาง การดำเนินงานที่แน่ชัดเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่ชัดเจน ได้แก่การเป็น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยจะมีตลาด และฐานการผลิตร่วมกัน และจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานมีฝีมืออย่างเสรีสำหรับการตั้งประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนได้กำหนดให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2558 (คศ. 2015)

เป้าหมายสำคัญของ AEC

* เป้าหมายสำคัญของ AEC มี 4 ด้าน คือ

(1) เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Production Base)

- เพื่อเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ ลงทุน แรงงานฝีมือ เงินทุน อย่างเสรี
- ส่วนนี้ จริงๆ เป็นการดำเนินการตามพันธกรณีที่ได้ตกลงและดำเนินการ มากันอยู่แล้ว
 - AFTA (ASEAN Free Trade Area) เริ่มปี 2535 (1992)
 - AFAS (ASEAN Framework Agreement on Services) กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ ลงนามปี 2538 (1995) ได้เจรจาเปิดเสรีเป็นรอบๆ เสร็จไปแล้ว 5 รอบ
 - AIA (ASEAN Investment Area) กรอบความ ตกลงว่าด้วยการค้าบริการ ลงนามและมีผลตั้งแต่ 2541 (1998)

(2) สร้างขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ (High Competitive Economic Region)

- ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบาย ที่ช่วยการรวมกลุ่ม เช่น
 - นโยบายการแข่งขัน นโยบายภาษี
 - ทรัพย์สินทางปัญญา
 - พัฒนาโครงการสร้างพื้นฐาน
- ร่วมกันดำเนินการโดยแลกเปลี่ยนข้อมูล ฝึกอบรมบุคคลากรรวม กัน

(3) สร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Equitable Economic Development)

- สนับสนุนการพัฒนา SMES
- สร้างขีดความสามารถผ่านโครงการที่มีอยู่แล้ว

(4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก (Fully Integrated into Global Economy)

- เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจอาเซียนกับนอกภูมิภาค เช่น ทำ FTA

- ขยายการส่งออกและโอกาสทางการค้า จากการยกเลิกอุปสรรคภาษีและที่มีใช้ภาษีจะเปิดโอกาสให้สินค้าเคลื่อนย้ายเสรี
- คาดว่า การส่งออกไทยไปอาเซียนจะสามารถขยายตัวได้ไม่ต่ำกว่า 18 - 20% ต่อปี
- เปิดโอกาสการค้าบริการ ในสาขาที่ไทยมีความเข้มแข็ง เช่น ท่องเที่ยว โรงแรมและร้านอาหาร สุขภาพ ทำให้ไทยมีรายได้จากการค้าบริการไปต่างประเทศเพิ่มขึ้น
- สร้างเสริมโอกาสการลงทุน เมื่อมีการเคลื่อนย้ายเงินทุนได้เสรียิ่งขึ้น อุปสรรคการลงทุนระหว่างอาเซียนจะลดลง อาเซียนจะเป็นเขตการลงทุนที่น่าสนใจทัดเทียมจีนและอินเดีย
- เพิ่มพูนขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทย เมื่อมีการใช้

ทรัพยากรการผลิตร่วมกัน/เป็นพันธมิตรทาง

ธุรกิจร่วมกับอาเซียนอื่น ทำให้เกิดความได้เปรียบเชิงแข่งขัน
(Comparative Advantage) และลดต้นทุนการ
ผลิต

- **เพิ่มอำนาจการต่อรองของไทยในเวทีการค้าโลก** สร้างความ
เชื่อมั่นให้ประชาคมโลก

- **ยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ** ผลการศึกษา
แสดงว่า AEC จะทำให้รายได้ที่แท้จริงของ
อาเซียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 หรือคิดเป็นมูลค่า 69 พันล้าน
เหรียญสหรัฐ

- AEC Impact Study Plummer (2009)

ประโยชน์ของการเป็น AEC

ผลกระทบจาก AEC

- การเปิดตลาดเสรีการค้าและบริการย่อมจะส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรม
และผู้ประกอบการในประเทศที่มีขีด
ความสามารถในการแข่งขันต่ำ
- อุตสาหกรรมและผู้ประกอบการในประเทศต้องเร่งปรับตัว

แนวทางรองรับผลกระทบ

อย่างไรก็ดี ภาครัฐเองไม่ได้นิ่งนอนใจต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะกิจการ/อุตสาหกรรมที่

ไม่มีความ พร้อมในการแข่งขัน โดยแผนงานรองรับผลกระทบที่ได้มีการดำเนินงานมาแล้ว ได้แก่

- **การจัดตั้งกองทุนเพื่อการปรับตัวของภาคการผลิตและบริการ** ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรี

ทางการค้า (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2550) เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ผลิต

และผู้ประกอบการสินค้าเกษตรแปรรูป สินค้าอุตสาหกรรม และ บริการ ที่ได้รับผลกระทบจาก

การเปิดเสรีการค้าให้สามารถปรับตัวหรือปรับเปลี่ยนให้สามารถแข่งขันได้

- **มาตรการป้องกันผลกระทบ** ก่อนหน้านี้ กระทรวงพาณิชย์ได้ เสนอจัดทำกฎหมายซึ่งได้ผ่านสภานิติ

บัญญัติออกมาเป็น พรบ. มาตรการปกป้องการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measure) ซึ่งหากการ

ดำเนินการตาม AEC Blueprint ก่อให้เกิดผลกระทบก็สามารถ นำกฎหมายนี้มาใช้ได้

- **การจัดตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการตามแผนงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน** (ตามคำสั่ง

กนศ. ที่ 1/2550 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2550) เพื่อ ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนงานและเตรียมการ

รองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินงานไปสู่การเป็น AEC

โดยมีปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน

-12-

ตำแหน่งสินค้าไทย

กลุ่มสินค้าที่มีศักยภาพของไทย

ผลิตภัณฑ์เกษตร

ผลิตภัณฑ์ประมง

ผลิตภัณฑ์ไม้

ผลิตภัณฑ์ยางพารา

กลุ่มสินค้าที่ไทยต้องเพิ่มศักยภาพ

โลจิสติกส์

อิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มสินค้าที่ไทยเสียเปรียบ

เวียดนาม)

(ฟิลิปปินส์)

ผลิตภัณฑ์

บริการด้านสุขภาพ
บริการการท่องเที่ยว
เทคโนโลยีสารสนเทศ
บริการการบิน

ไฟฟ้าและ

ปาล์มน้ำมัน (มาเลเซีย)
ถั่วเหลือง (กัมพูชา)
ข้าว (เวียดนาม)
กาแฟ (อินโดนีเซีย)
ชา (ลาวและ

น้ำมันมะพร้าว

เหล็ก โลหะ และ

เครื่องจักรกล

ผลกระทบต่อมูลค่าดุลการค้าของไทยกับประเทศในอาเซียน

ดุลการค้าปี 2551 เกินดุล 6,996.2 ล้านบาท
ดุลการค้าปี 2558 เกินดุล 8,396.9 ล้านบาท
เกินดุลมากขึ้น 1,400.8 ล้านบาท หรือ 46,786.7 ล้านบาท

	สินค้า	ประเทศ	
เกินดุลมากขึ้น	1. ยานยนต์และชิ้นส่วน	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
	2. เกษตรแปรรูป	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย
ขาดดุลมากขึ้น	1. แร่	อินโดนีเซีย	ลาว
	2. ปิโตรเลียม	พม่า	มาเลเซีย

- ปี 2558 ไทยส่งออก 40,126.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 4,805.5 ล้านบาท หรือ 2.7% (จากปี 2551)
 เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ปีละ 686.4 ล้านบาท หรือ 22,925.8 ล้านบาท
- ปี 2558 ไทยนำเข้า 31,729.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 3,404.3 ล้านบาท หรือ 2.6% (จากปี 2551)
 เฉลี่ยนำเข้าเพิ่มขึ้นปีละ 486.3 ล้านบาท หรือ 16,242.4 ล้านบาท

ผลกระทบต่อ GDP

- ทำให้ GPP ของไทยในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็นอันดับ 2 รองจากสิงคโปร์ คือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.75
(สิงคโปร์ 1.8) คิดเป็นมูลค่า 203,951.1 ล้านบาท เฉลี่ย 29,135.9 ล้านบาทต่อปี หรือร้อยละ 0.25 ต่อปี (จากปี 2551)

ผลกระทบต่อมูลค่าการค้าของไทยกับประเทศในอาเซียน (รายสินค้า)

เกษตรแปรรูป

- ไทยส่งออกเกษตรแปรรูปมากกว่านำเข้า
- ประเทศส่งออกหลักคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์
- หลังจากลดภาษีจะทำให้ไทยเกินดุลมากขึ้น 12.5%
- ประเทศที่ไทยมีมูลค่าเกินดุลในสินค้านี้มากที่สุดคือ มาเลเซีย

เกษตรและปศุสัตว์

- สินค้าเกษตรและปศุสัตว์ของไทยเกินดุลการค้ามาตลอด และคาดว่าหลังจากลดภาษีเป็น 0% จะเกินดุลมากขึ้น 16.5%
- ไทยจะส่งออกไปเวียดนามเพิ่มขึ้นมากที่สุด 115.0 ล้านเหรียญฯ
- ไทยเกินดุลการค้ากับประเทศเวียดนามมากที่สุด คิดเป็นมูลค่า 956.3 ล้านเหรียญฯ
- ไทยจะขาดดุลกับประเทศในกลุ่มอาเซียน 6 โดยขาดดุลกับมาเลเซียมากที่สุด

ประมง

- หลังจากลดภาษีเป็น 0% ไทยจะมีทิศทางส่งออกสินค้าประมงเพิ่มขึ้นมากกว่านำเข้าสินค้านี้จากอาเซียน
- ประเทศที่ไทยขาดดุลการค้า คือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ โดยขาดดุลกับอินโดนีเซียมากที่สุด
- ไทยจะเกินดุลการค้ากับเวียดนามมากที่สุดโดยเพิ่มขึ้นอีก 8.3% หรือ 74.2 ล้านเหรียญฯ

-15-

อิเล็กทรอนิกส์

- อิเล็กทรอนิกส์เป็นสินค้าที่ไทยส่งออกและนำเข้ากับอาเซียนมากเป็นอันดับ1
- % การส่งออกนำเข้าสินค้านี้เพิ่มขึ้น 16.5% และ 14.2%
- ประเทศคู่ค้าหลักคือสิงคโปร์และมาเลเซีย
- ไทยจะขาดดุลกับมาเลเซียมากขึ้นหลังจากลดภาษี ส่วนสิงคโปร์นั้นไทยจะเกินดุลการค้ามากขึ้น
- ดุลการค้าจะยังคงขาดดุล แต่เป็นการขาดดุลลดลง 84.4%

สิ่งทอ

- ประเทศส่งออกหลัก คือ มาเลเซีย สิงคโปร์ และฟิลิปปินส์
- ส่วนประเทศที่ไทยนำเข้ามากคือ อินโดนีเซีย

- หลังลดภาษี ไทยจะนำเข้าสิ่งทอจากอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นอีก 13.5% หรือ 11.1 ล้านเหรียญฯ ทำให้ไทยขาดดุลกับอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นเป็น 93.5 ล้านเหรียญฯ
- ในขณะที่ไทยจะเกินดุลกับสิงคโปร์มากขึ้น 15.0%

เคมีภัณฑ์ยางและพลาสติก

- ไทยเกินดุลสินค้านี้กับเกือบทุกประเทศในอาเซียน ยกเว้นสิงคโปร์ขาดดุลมาตลอด
- สินค้านี้มีมูลค่านำเข้าจากสิงคโปร์มากกว่ามูลค่าส่งออกไปยังสิงคโปร์เกือบเท่าตัว คิดเป็นมูลค่า 1,589.0 และ 826.2 ล้านเหรียญฯ
- หลังจากลดภาษี ไทยจะเกินดุลกับประเทศมาเลเซียมากที่สุด

ผลิตภัณฑ์ไม้

- ไทยส่งออกผลิตภัณฑ์ไม้ไปยังเวียดนามมากที่สุด รองลงมาเป็นลาว และกัมพูชา
- ไทยขาดดุลสินค้านี้กับพม่าและมาเลเซีย
- ไทยจะเกินดุลกับประเทศเวียดนามร้อยละ 14.2 หรือ 60.9 ล้านเหรียญฯ

ยานยนต์และชิ้นส่วน

- ไทยส่งออกยานยนต์และชิ้นส่วนมากเป็นอันดับ 2
- ประเทศส่งออกหลักคือ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย
- ยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นสินค้าที่มีมูลค่าเกินดุลการค้ามากที่สุด โดยหลังจากภาษีเป็น 0% ไทยจะเกินดุลกับ
อาเซียน 5,785.8 ล้านบาท
- เป็นสินค้าที่ไทยเกินดุลการค้ากับทุกประเทศในอาเซียน

ปิโตรเลียม

- ปิโตรเลียมเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้ามาก ทำให้ขาดดุลอย่างต่อเนื่อง
- ประเทศที่ไทยขาดดุลการค้ามากที่สุดคือ พม่า รองลงมาคือ มาเลเซีย
- หลังลดภาษีเป็น 0% ไทยจะขาดดุลสินค้านี้กับพม่าเพิ่มขึ้นอีก 5% คิดเป็นมูลค่า 152.9 ล้านบาท

แร่

- หลังลดภาษี สินค้าแร่มีโอกาสการส่งออกเพิ่มขึ้นมากกว่าสินค้าอื่น คือ 18.4%
- ส่วนการนำเข้าก็เช่นกัน คือมีการนำเข้าเพิ่มขึ้น 16.5%
- ส่งผลให้ไทยขาดดุลการค้าเพิ่มขึ้นถึง 16.3% ซึ่งเป็นสินค้าที่ขาดดุลเพิ่มขึ้นมากที่สุดในทุกสินค้า
- ไทยขาดดุลสินค้าแร่กับอินโดนีเซียมากที่สุด

เหล็กและโลหะ

- เหล็กและโลหะเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้ามากกว่าส่งออก ทำให้ขาดดุลเรื่อยมา
- หลังลดภาษีในปี 2558 ดุลการค้าเหล็กและโลหะยังขาดดุล เนื่องจากยังมีการนำเข้าสูง
- ประเทศหลักในการนำเข้าและส่งออก คือ ประเทศในกลุ่มอาเซียน 6
- ไทยจะขาดดุลการค้ากับทุกประเทศในอาเซียน
- ประเทศที่ไทยขาดดุลเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ อินโดนีเซีย

-17-

สถานการณ์และแนวโน้มในสินค้าเกษตรตลาดอาเซียน แนวโน้มในสินค้าเกษตรตลาดอาเซียน

ส่วนแบ่งตลาด

2547 : ไทยอันดับ 1

2548 - 2551 : ไทยเป็นอันดับ 2 รองจาก

เวียดนาม

2547 - 2551 : ไทยเฉลี่ย ร้อยละ 38.5

เวียดนาม ร้อยละ 59.8

มูลค่าส่งออก

2551 : ไทย 1,043

ล้านเหรียญฯ เวียดนาม 1,579 ล้านเหรียญฯ

อัตราการขยายตัวส่งออก

1. : ไทยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.4 เวียดนามเพิ่ม
ขึ้น ร้อยละ 15.2
2553 – 2558 : ไทยเฉลี่ย ร้อยละ 8.7 เวียดนาม
ร้อยละ 9.1

ข้าว

ส่วนแบ่งตลาด

1. : ไทยอันดับ 1 อินโดนีเซีย
อันดับ 2
2547 - 2551 :
ไทยเฉลี่ย ร้อยละ 84.7
2553 – 2558 :
ไทยอันดับ 1

ทิศทางการส่งออก :

ไทยเพิ่มขึ้นและเพิ่มขึ้นมากกว่าอินโดนีเซีย

มูลค่าส่งออก :

ไทย 7.3 ล้านเหรียญฯ

อัตราการขยายตัว :

2553 – 2558 :
ไทยเฉลี่ย ร้อยละ 7.4 อินโดนีเซีย ร้อยละ 14.5

ผลิตภัณฑ์

มันสำปะหลัง

-18- น้ำมันปาล์ม๐

ส่วนแบ่งตลาด

1. : อินโดนีเซียอันดับ 1 มาเลเซีย
อันดับ 2 และไทยอันดับ 3
2547 – 2551 : อินโดนีเซีย เฉลี่ย ร้อยละ
53.5 มาเลเซีย ร้อยละ 39.5
และไทย ร้อยละ 5.9
2551 – 2558 : อินโดนีเซียอันดับ 1

มูลค่าการส่งออก

2551 : อินโดนีเซีย 1,463 ล้าน
เหรียญฯ มาเลเซีย 851 ล้านเหรียญฯ
และไทย 157 ล้านเหรียญฯ

อัตราการขยายตัว

2553 – 2558 : ไทย เฉลี่ย ร้อยละ
24.8 มาเลเซีย ร้อยละ 8.6
อินโดนีเซีย ร้อยละ 8.0

ส่วนแบ่งตลาด

1. : เวียดนามอันดับ 1
อินโดนีเซียอันดับ 2 สิงคโปร์

อันดับ 3 ไทยอันดับ 5

2547 – 2551 : เวียดนามเฉลี่ย
ร้อยละ 49.1 อินโดนีเซียร้อยละ 28.3
และไทย ร้อยละ

0.5

2553 – 2558 : เวียดนามอันดับ 1

มูลค่าการส่งออก

2551 : เวียดนาม 89 ล้าน

เหรียญฯ อินโดนีเซีย 67 ล้านเหรียญฯ

และไทย 3 ล้านเหรียญฯ

ทิศทางการส่งออก : ไทยเพิ่มขึ้นแต่เพิ่มขึ้น

น้อยกว่าคู่แข่ง

อัตราการขยายตัวเฉลี่ย :

2. – 2558 : เวียดนามเฉลี่ย ร้อยละ
10.6 อินโดนีเซีย ร้อยละ
10.2 และไทย
ร้อยละ 9.3

เมล์ดกาแฟ

-19-

ชา
ส่วนแบ่งตลาด

2551 : อินโดนีเซียอันดับ 1
เวียดนามอันดับ 2 ไทย อันดับ 5
2547 – 2551 : อินโดนีเซีย เฉลี่ย
ร้อยละ 66.1 เวียดนาม ร้อยละ 16.7
ร้อยละ ไทย 1.9

ส่วนแบ่งตลาด

2551 : มาเลเซียอันดับ 1
กัมพูชาอันดับ 2
2547 - 2551 : มาเลเซียเฉลี่ย ร้อยละ
50.0 กัมพูชา ร้อยละ 34.4
ไทย ร้อยละ 3.3

ถั่วเหลือง

ส่วนแบ่งตลาด

2547 – 2551 :

อินโดนีเซียอันดับ 1 เฉลี่ยร้อยละ 83.4 ไทยอันดับ 4

เฉลี่ยร้อยละ 2.5

มะพร้าวแห้ง

มันฝรั่ง

ส่วนแบ่งตลาด

2551

: สิงคโปร์อันดับ 1

อินโดนีเซียอันดับ 2

มาเลเซียอันดับ 3

ไถยน้อยมาก

2547 – 2551 :

สิงคโปร์เฉลี่ย ร้อยละ 42.9 อินโดนีเซีย ร้อยละ 37.9

ไทยเฉลี่ยร้อยละ 1.6

ส่วนแบ่งตลาดของไทยและประเทศคู่แข่งหลักในตลาดอาเซียน

สินค้า		ส่วนแบ่ง ตลาด ก่อน AEC (ปี 2552)	ส่วนแบ่ง ตลาด หลัง AEC		การเปลี่ยนแปลง ส่วนแบ่งตลาด ปี 2553 - 2558
			ปี 2553	ปี 2558	
ข้าว	ไทย	28.9	28.6	28.2	-0.5
	เวียดนาม	71.1	71.4	71.8	0.5
ผลิตภัณฑ์	ไทย	96.9	97.0	97.2	0.1
มัน สำปะหลัง	อินโดนีเซีย	3.1	3.0	2.8	-0.1
น้ำมันปาล์ม	ไทย	6.4	3.0	4.5	-2.6
	มาเลเซีย	34.4	43.4	44.1	9.3
	อินโดนีเซีย	59.2	53.6	51.4	-6.7
เมล็ดกาแฟ	ไทย	2.7	2.8	2.6	-0.1
	อินโดนีเซีย	36.2	35.8	36.0	-0.2
	เวียดนาม	61.1	61.3	61.4	0.3

หมายเหตุ : ส่วนแบ่งตลาดของแต่ละสินค้า เป็นการคำนวณส่วนแบ่งจากมูลค่าการส่งออกของไทย
กับประเทศคู่แข่งที่สำคัญๆ เท่านั้น

ประเมินระดับความรุนแรงของปัญหา

สินค้า	ระดับความรุนแรงของปัญหา	สถานะทางการตลาด	แนวทางแก้ไข
ข้าว	มาก	ไร้ทิศทาง	- เร่งขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ข้าวไทยอย่างจริงจัง ทั้งการกำหนดงบประมาณ ขั้นตอนระยะเวลา และการตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานทุกระยะ - สร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นของสินค้าข้าวไทย
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	ต่ำ	ทำเงิน	- รักษาและพัฒนาคุณภาพผลผลิต - เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ - ลดต้นทุนการผลิตต่อไร่
น้ำมันปาล์ม	มาก	ไร้ทิศทาง	- ขยายการเพาะปลูกปาล์มในพื้นที่เหมาะสม เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ - ลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ - ส่งเสริมการรวมตัวกันระหว่างสวนปาล์ม และ โรงงานแปรรูป เพื่อสร้าง

			ความมั่นคง ทางวัตถุดิบการผลิต และราคา
เมล็ดกาแฟ	มากที่สุด	ตกต่ำ	- ขยายพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่เหมาะสม - ลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ - สร้างเอกลักษณ์ของกาแฟไทยในด้านรสชาติและกลิ่นของกาแฟที่มีความแตกต่าง

-22-

สถานะของสินค้าเกษตรไทยเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งในตลาดอาเซียน

เกณฑ์การพิจารณา	ข้าว	ผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลัง	น้ำมัน ปาล์ม	เมล็ดกาแฟ
1. ครองส่วนแบ่งตลาดอาเซียนมากกว่าร้อยละ 40	X	✓	X	X
2. อัตราการขยายตัวของการส่งออกไปอาเซียนเพิ่มขึ้น	✓	✓	✓	✓
3. รัฐบาลมีการส่งเสริมอย่างชัดเจน	✓	✓	X	X
4. ต้นทุนการผลิตต่อไร่ต่ำกว่าประเทศในอาเซียน	X	X	X*	X
5. ปริมาณผลผลิตต่อไร่สูงกว่าประเทศในอาเซียน	X	✓	✓*	✓
6. พื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น	✓	✓	✓*	X
คะแนนรวม	3	1	3	4

กลุ่มสินค้าไร้ทิศทาง
(Question Marks)

สินค้าตกต่ำ	กลุ่มสินค้าทำเงิน	กลุ่ม
(Dogs)		(Cash Cows)

หมายเหตุ ✓ คือ ใช่ และ X คือ ไม่ใช่
* พิจารณาจากต้นทุน และพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันในประเทศไทย

**สรุประดับความรุนแรงของปัญหาและสถานะทางการตลาดของสินค้าเกษตร
ส่งออกของไทย
ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**

สินค้า	ระดับความรุนแรงของปัญหา	สถานะทางการตลาด	แนวทางแก้ไข
ข้าว	มาก	ไร้ทิศทาง	- เร่งขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ข้าวไทยอย่างจริงจังทั้งการกำหนดงบประมาณ ขั้นตอน ระยะเวลา และการตั้งคณะกรรมการเพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานทุกระยะ - สร้างเอกลักษณ์ จุดเด่นของสินค้าข้าวไทย
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง	ต่ำ	ทำเงิน	- รักษาและพัฒนาคุณภาพผลผลิต - เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ - ลดต้นทุนการผลิตต่อไร่
น้ำมันปาล์ม	มาก	ไร้ทิศทาง	- ขยายการเพาะปลูกปาล์มในพื้นที่เหมาะสมเพื่อผลิตมีคุณภาพ - ลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ - ส่งเสริมการรวมตัวกันระหว่างสวนปาล์มและโรงงานแปรรูป เพื่อสร้างความมั่นคงทางวัตถุดิบ การผลิต และราคา
เมล็ดกาแฟ	มากที่สุด	ตกต่ำ	- ขยายพื้นที่เพาะปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสม - ลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ - สร้างเอกลักษณ์ของกาแฟไทยในด้านรสและกลิ่น - ของกาแฟที่มีความแตกต่าง

ที่มา : ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2552)

ยุทธศาสตร์

1. ยุทธศาสตร์ด้านองค์ความรู้ : เร่งสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และรูปแบบในการประชาสัมพันธ์

เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแก่ทุกภาคส่วนทั้งภาคการผลิต ประชาชน และภาคสังคม เพื่อให้

ประเทศสามารถปรับตัวได้ทัน ผลได้ผลเสีย การสร้างเครือข่าย AEC

2. ยุทธศาสตร์ 4/17/176 : สร้าง Road Map ทั้งรุก รับ และประโยชน์จาก AEC ทั้ง 176 ประเด็น

แยกตามสินค้า ประเทศ

3. ยุทธศาสตร์ด้านชายแดน : ผลักดันให้การอำนวยความสะดวกทางการค้าตามแนวชายแดนของประเทศ

ไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เมืองคู่แฝด การตั้ง

นิคมอุตสาหกรรม การถือครองเอกสารสิทธิ และแรงจูงใจแก่นักลงทุน เป็นต้น

ด่าน	พม่า	ลาว	กัมพูชา
ถาวร	4	15	6

ผ่อนปรน	13	31	9
ชั่วคราว	1	1	1
รวม	18	47	16

4. ยุทธศาสตร์ SMEs เข้มแข็ง : ผลักดันผู้ประกอบการ SMEs ให้ได้ประโยชน์จาก AEC มากที่สุด

5. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม : ควรมีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่อุปทานของ

อุตสาหกรรมไทย ซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมต้นน้ำและปลายน้ำ การเคลื่อนย้ายแรงงาน ทน เพื่อ

ประกอบการปรับตัวของภาคการผลิต

6. ยุทธศาสตร์ด้านฐานข้อมูลอาเซียน : (Asean Data Base) ประเทศไทยต้องมีฐานข้อมูลอาเซียน ส่งออก

นำเข้า กฎหมาย กฎระเบียบของแต่ละประเทศ การลงทุน ภาษี มาตรการที่มีใช้ภาษี สถานะของ

นโยบายแต่ละประเทศ เป็นต้น และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยง่าย

7. ยุทธศาสตร์โอกาสและสู่ทางการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน ผู้ประกอบการไทยยังไม่เห็น โอกาส และ

สู่ทางการลงทุนชัดเจนในประเทศเพื่อนบ้าน

8. ยุทธศาสตร์บริหารนำเข้าระดับจังหวัด ตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการการนำเข้าระดับจังหวัดชายแดน

ประกอบด้วย หน่วยงานรัฐ เอกชน NGOs นักวิชาการ และเกษตรกร โดยมีอำนาจหน้าที่และงบประมาณ

9. ยุทธศาสตร์นโยบายเกษตร เปลี่ยนแปลงนโยบายเกษตรของชาติจากการแทรกแซงราคาเป็นพัฒนา

คุณภาพ เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และลดต้นทุนการผลิตโดยไม่ขยายพื้นที่เพาะปลูก

1. ปรับปรุงและพัฒนาสินค้าให้มีมาตรการสินค้าสูงขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เข้าถึงผู้บริโภคของอาเซียน
 2. บริหารจัดการการผลิตบนพื้นฐานของต้นทุนการผลิตที่ลดลง
 3. สร้างและใช้ประโยชน์จาก Regional Supply Chain : หาพันธมิตรและเครือข่ายทั้งต้นน้ำและปลายน้ำใน
ตลาดอาเซียนเพื่อร่วมกันลดต้นทุนการผลิตและเข้าถึงผู้บริโภค
 4. พัฒนาศุภผลาการให้มีความพร้อมในการแข่งขัน
 5. เรียนภาษาประเทศเพื่อนบ้านอย่างน้อย 1 ภาษา
 6. ให้ภาคเอกชนใช้ประโยชน์จาก พ.ร.บ. มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น 2550 และความ
ตกลงอาฟตามาตรา 6 ข้อ 1 มาตรการฉุกเฉิน สามารถระงับสิทธิ
ภายในกรอบและระยะเวลาเท่าที่จำเป็นได้
- ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับตัวของผู้ประกอบการไทย**

ข้อมูลสรุปการค้าระหว่างประเทศของไทย กับ อาเซียน (9)

ที่มา : กรมเจรจาการค้า
ระหว่างประเทศ
ค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2552) : ศูนย์ศึกษาการ

การเปิดตลาดสินค้าข้าว

1) ไทยส่งออกข้าวปีละ 8-9 ล้านตันโดยเป็นผู้ส่งออกอันดับหนึ่งของโลก

ในปี 2553 ไทยส่งออกข้าวปริมาณ 8.9 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 3.5 คิดเป็นมูลค่าในปี 2553 168,193.06 ล้านบาท ลดลงจากปี 2552 ร้อยละ 2.3

☞ ตลาดส่งออกหลักของไทย ในปี 2553 คือ ในจีเรีย (ร้อยละ 11.88) สหรัฐฯ (ร้อยละ 8.24) โกลด์เวย์ (ร้อยละ 6.21) และแอฟริกาใต้ (ร้อยละ 5.72)

☞ ตลาดในอาเซียน ในปี 2553 (สัดส่วนร้อยละ 13.33) ตลาดสำคัญ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

2) การลดภาษีของไทย และประเทศคู่เจรจาในกรอบความตกลงการค้าเสรี

☞ ภายใต้ AFTA มีการลดภาษีดังนี้

ตารางการลดภาษีข้าวของอาเซียน

ประเทศ	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
อินโดนีเซีย	30	30	30	30	25
มาเลเซีย	20	20	20	20	20
ฟิลิปปินส์	40	40	40	40	35
ลาว	5	5	5	5	0
พม่า	10-13	0-13	0-13	0-13	0-5
เวียดนาม	0-20	0-10	0-5	0-5	0-5
ไทย	0	0	0	0	0
บรูไน	0	0	0	0	0
สิงคโปร์	0	0	0	0	0
กัมพูชา	0-5	0-5	0-5	0-5	0

☞ ภายใต้ FTA อื่น ได้ดำเนินการลดภาษี ดังนี้

ตารางการลดภาษีข้าวของไทยและประเทศคู่เจรจา (นอกอาเซียน)

การเปิดตลาดภายใต้	ไทยลดให้คู่เจรจา	คู่เจรจาลดให้ไทย
ไทย-ออสเตรเลีย	ลดเป็น 0 ในปี 2548	ร้อยละ 0 อยู่แล้วก่อนจัดทำ FTA
ไทย-นิวซีแลนด์	ลดเป็น 0 ในปี 2548	ร้อยละ 0 อยู่แล้วก่อนจัดทำ FTA
ไทย-ญี่ปุ่น	หยุดลดภาษีเฉพาะภาษี	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิด

	ในโควตาลงเป็น 0 ในปี 2560 (1 เม.ย. 2560 เป็นต้นไป)	ตลาด
อาเซียน-ญี่ปุ่น	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิดตลาด	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิดตลาด
อาเซียน-อินเดีย	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิดตลาด	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิดตลาด
อาเซียน-จีน	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิดตลาด	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิดตลาด
อาเซียน-ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิดตลาด	ลดเป็น 0 ในปี 2553
การเปิดตลาดภายใต้	ไทยลดให้คู่เจรจา	คู่เจรจาลดให้ไทย
อาเซียน-เกาหลี	ในปี 2554 อัตราภาษีที่ไทยเก็บจากเกาหลี อัตรา ร้อยละ 16.67 และ ลด ภาษีเป็นร้อยละ 0 ในปี 2559	ไม่ลดภาษีหรือไม่เปิดตลาด
WTO	ในโควตาร้อยละ 30 นอกโควตาร้อยละ 52 ปริมาณโควตา 249.757 ตัน	อัตราภาษี MFN ภายใต้ WTO ของประเทศคู่เจรจา - จีน ภาษีในโควตาร้อยละ 1 นอกโควตาร้อยละ 65 ปริมาณโควตา 5.32 ล้านตัน - ญี่ปุ่นอัตราภาษีในโควตา = ร้อยละ 0 แต่มี mark up 292 เยนต่อกก. ปริมาณโควตา 682,000 ตัน - เกาหลีใต้ อัตราภาษีในโควตา = ร้อยละ 5 ไม่อนุญาตให้นำเข้าข้าวนอกโควตา ปริมาณโควตา 347,658 ตันข้าวสาร (ปี 2011) - อินเดีย อัตราภาษี = ร้อยละ 70 และร้อยละ 80

		• ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ อัตราร้อยละ 0
--	--	---

3) มาตรการบริหารการนำเข้าข้าวของไทย (ดำเนินการโดยกรมการค้าต่างประเทศ)

- ☞ การกำหนดคุณสมบัติของผู้นำเข้าข้าว ☞ กำหนด
- มาตรฐานคุณภาพข้าว ☞ กำหนด
- ☞ กำหนดชนิดข้าวที่จะนำเข้าเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ ☞ กำหนด
- มาตรฐานด้านสุขอนามัยที่เข้มงวด ☞ กำหนดเงื่อนไข
- ☞ กำหนดระยะเวลาการนำเข้า ☞ กำหนดด้านที่ให้นำเข้า
- ปลอด GMOs
- ☞ ต้องมีใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

สินค้าข้าว (พิกัด 1006)

การผลิตของไทย

รายการ	2550	2551	2552
จำนวนครัวเรือน (ครัวเรือน)			
- ข้าวนาปี	3700529	3715324	3711478
- ข้าวนาปรัง	476504	483025	475521
เนื้อที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	70.19	69.82	6935
- ข้าวนาปี	57.39	57.42	57.26
- ข้าวนาปรัง	12.80	12.40	12.09
รายการ	2550	2551	2552
ผลผลิตข้าวเปลือก (ล้านตัน)	32.10	31.66	31.28
- ข้าวนาปี	23.31	23.24	22.97
- ข้าวนาปรัง	8.79	8.42	8.31
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)			
- ข้าวนาปี	406	405	401
- ข้าวนาปรัง	687	679	687
แหล่งผลิตสำคัญ			
- นครสวรรค์ สุพรรณบุรี นครราชสีมาบุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด อุดรธานี สกลนคร และ พิจิตร			
ต้นทุนการผลิต (บาท/ตัน)			
- ต้นทุนรวม			
- ข้าวนาปี	5985	8859	8715
- ข้าวนาปรัง	6696	6762	6575

ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท /ตัน)			
- ข้าวนาปี 5%	8676	9586	9269
- ข้าวเปลือกเจ้านาปรัง ความชื้น 14-15 %	12127	9909	10000
ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ตัน)			
- ข้าวนาปี	3966	737	1356
- ข้าวนาปรัง	5431	3147	3425

การผลิตข้าวของโลก (1,000 ตันข้าวสาร)

รายการ	2551/52	2552/53	2553/54
จีน	134330	136570	139300
อินเดีย	99180	89130	95000
อินโดนีเซีย	38310	36370	37500
บังคลาเทศ	31000	31000	32300
เวียดนาม	24393	24979	24983
ไทย	19850	20260	20350
พม่า	10150	10597	10500
ฟิลิปปินส์	10755	9772	10350
บราซิล	8570	7657	8500
ญี่ปุ่น	8029	7711	7720
อื่น ๆ	63581	66871	65149
รวมทั้งสิ้น	448148	440917	451652

ที่มา : กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา

ปริมาณการผลิตข้าวของโลก

การค้า

รายการ	2550	2551	2552
1. การค้าของโลก (ล้านตันข้าวสาร)	31.84	29.60	28.30
1			
2. ส่วนแบ่งการตลาดโลก (ร้อยละ)	28.86	34.53	30.39
ราคาส่งออก 2			
- ข้าวหอมมะลิ 100 % ชั้น 2 (ใหม่)			
(บาท/ตัน)	19267	30083	32000
(ดอลลาร์/ตัน)	561	910	940
- ข้าวขาว 5 %			
(บาท/ตัน)	11242	22767	18800
(ดอลลาร์/ตัน)	327	688	550

- ข้าวขาว 25 %			
(บาท/ตัน)	10478	20089	15553
(ดอลลาร์/ตัน)	305	609	430
- ข้าวหนึ่ง 5 %			
(บาท/ตัน)	11602	24108	20827
(ดอลลาร์/ตัน)	338	729	609
- ข้าวเหนียวเมล็ดยาว 10 %			
(บาท/ตัน)	23097	19289	17100
(ดอลลาร์/ตัน)	673	585	500
ใช้ในประเทศ (ล้านตันข้าวสาร)	10.73	11.10	11.29

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หมายเหตุ : 1. กระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา 2. สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจไทย (ปี 2552)

- ☞ สร้างมูลค่าร้อยละ 1.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)
- ☞ มูลค่าการส่งออกเป็นลำดับที่ 10 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.7 ของการส่งออกรวมของไทย (ปี 2553)
- ☞ เป็นแหล่งจ้างงานสำคัญต่อเกษตรกรประมาณกว่า 4 ล้านครัวเรือน
- ☞ เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ ได้แก่ แป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวเหนียว เส้นหมี่ก๋วยเตี๋ยว และขนมปังกรอบ เป็นต้น
- ☞ ตลาดภายในประเทศประมาณ 11.3 ล้านตันข้าวสารต่อปี ในปี 2552

พันธกรณีการเปิดสินค้าสินค้าข้าว ภายใต้ความตกลง WTO ASEAN และ FTA

ประเทศ	องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO)	สมาคม ประชาชาติแห่ง เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of southeast Asian nations: ASEAN)		ยุทธศาสตร์ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจ อิระ เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Ch Phraya-Mekon Economic Cooperation Strategy : ACMECS)
		CEPT	AISP	
ไทย	- อัตราภาษีในโควตา ร้อยละ 30 โควตา 249757 ตัน - อัตราภาษีนอก โควตาร้อยละ 52	ข้อตกลงว่าด้วย เขตการค้าเสรีใน กลุ่มประเทศ ภูมิภาคอาเซียน (common	การให้สิทธิพิเศษ ทางภาษีศุลกากร แก่ประเทศ สมาชิกใหม่อา เซียน (asian	- เป็นกรอบความร่วมมือ ระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาล การแลกเปลี่ยนข้อมูล ผลผลิต ส่งออก ราคา การทำตลาดร่วมกันระยะ

	การดำเนินการ - ปี 2554 อัตราภาษีในโควตาร้อยละ 30 ☞ การนำเข้าในโควตา - ต้องเป็นนิติบุคคล - การนำเข้าจากประเทศที่เป็นสมาชิก WTO ลาว และกัมพูชา ผู้นำเข้าต้องขอหนังสือรับรองจากกรมการค้าต่างประเทศ ☞ การนำเข้านอกโควตา - ผู้นำเข้าต้องเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลให้ยื่นคำร้องให้ออกหนังสือรับรองตามแบบที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด ไม่จำกัดปริมาณการนำเข้าอัตราภาษีร้อยละ 52.0	effective preferential tariff : CEPT) - ปี 2552 อัตราภาษี ร้อยละ 5 - ปี 2553 ต้องลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 0 และต้องยกเลิกมาตรการโควตาภาษีและยกเลิก NTB อื่น การดำเนินการ - ปี 2554 อัตราภาษีร้อยละ 0 - ยกเลิกมาตรการโควตาภาษี - ต้องมีใบ CO (form D)	integration system of preferences : AISP) เป็นสิทธิประโยชน์พิเศษทางภาษีอากรเขียนเก่าให้กับอาเซียนใหม่ภายใต้กรอบความร่วมมือเพื่อการรวมตัวของอาเซียน เป็นการให้ฝ่ายเดียว ซึ่งสินค้าข้าวอาเซียนเก่ามิได้ให้สิทธิพิเศษใด ๆ แก่อเซียนใหม่ ได้แก่ กัมพูชา พม่า สปป.ลาว และเวียดนาม	ประเทศในกลุ่ม ได้แก่ พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และไทย ในขณะนี้ยังไม่ได้ตกลงในเนื้อหาสาระเพียงแต่จะกรอบไว้ และเพิ่งเริ่มการกรอบไว้ในปี 2551
ประเทศ	องค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO)	สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of southeast Asian nations: ASEAN)		ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS)
		CEPT	AISP	
	☞ การนำเข้าจากประเทศที่มีใบสมาชิก WTO (ยกเว้นลาวและกัมพูชา) - จะต้องขอใบอนุญาตนำเข้าแต่ในหลักการไม่อนุญาตให้นำเข้า อัตราทั่วไป - อัตราภาษี 2.75 บาท/กก. - ต้องขออนุญาตนำเข้าแต่ในหลักการ			

	ไม่อนุญาตให้นำเข้า			
ประเทศ คู่เจรจา	-	-	-	-

ประเทศ	ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China free trade agreement : ACFTA)	ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-australia free trade agreement : TAFTA)	ความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand closer economic partnership agreement : TNZCEPA)	ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจของไทยและญี่ปุ่น (japan-thai economic partnership agreement)	ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น (ASEAN-japan comprehensive economic partnership : AJCEP)	ความตกลงเขตการค้าเสรี อาเซียน-สาธารณรัฐเกาหลี (ASEAN-korea free trade agreement : AKFTA)	ความตกลงการค้าอาเซียน-อินเดีย (ASEAN-dai free trade agreement : AIF)
ไทย	- เป็นสินค้าอ่อนไหวสูง กำหนดให้ลดภาษีลงมาเหลือไม่เกินร้อยละ 50 ภายในวันที่ 1 ม.ค. 2558 - อัตราภาษีนอกโควตา ร้อยละ 52 ยังไม่มีการเจรจาลดภาษีนอกโควตา - การดำเนินการ - ยังไม่มี การเจรจา เปิดตลาด (ยังไม่ลดภาษี) เนื่องจาก เป็นสินค้า โควตา ภาษี - ต้องมีใบ CO (feom E)	- อัตราภาษี ร้อยละ 0 ทันที - ยกเลิก โควตา - การดำเนินการ - จัดเก็บ ภาษีตามที่ผูกพันไว้ - ยกเลิก โควตา แล้ว - ต้องมีใบ CO	- อัตราภาษี ร้อยละ 0 ทันที - ยกเลิก โควตา - การดำเนินการ - จัดเก็บอัตรา ภาษีตามที่ผูกพันไว้ - ยกเลิก โควตาแล้ว - ระบุถิ่น กำเนิด สินค้าในใบ Invoice หรือเอกสารอื่น	- ทดยลด ภาษีเฉพาะ ภาษีในโควตา ลงโดยทยอย ลดจากร้อยละ 30 เป็นร้อยละ 0 ในปี 2560 (1 เม.ย. 2560 เป็นต้น ไป)	- ไม่เปิดตลาด	- ทดยลด ภาษีเหลือ 0 ในปี 2559	- ไม่เปิด
ประเทศคู่ เจรจา	- เป็นสินค้าอ่อนไหวสูง กำหนดให้ลด	- อัตราภาษี ร้อยละ 0 อยู่ แล้วก่อนจัดทำ	- อัตราภาษี ร้อยละ 0 อยู่ แล้ว ก่อนจัดทำ FTA	- นำออกจาก การเจรจาไม่ เปิดตลาด	- ไม่เปิดตลาด	- ไม่เปิดตลาด	- ไม่เปิด (ภาษี M = ร้อยละ

	ภาษีลงมา เหลือไม่เกิน ร้อยละ 50 ภายในวันที่ 1 ม.ค. 2558 ในทางปฏิบัติ จริงยังไม่มี การเจรจาเปิด ตลาด (ยังไม่ ลดภาษี) เนื่องจากเป็น สินค้าโควตา ภาษี	FTA		เจรจา				และร้อยละ 80)
--	--	-----	--	-------	--	--	--	-------------------

การส่งออกและนำเข้าสินค้าข้าวของไทย

รายการ	มูลค่า (ล้าน เหรียญ สหรัฐ)			ขยายตัว มูลค่า (ร้อยละ)	ปริมาณ (พันตัน)			ขยายตัว มูลค่า (ร้อยละ)	ตลาดส่งออก นำเข้า สำค ของไทย
	2551	2552	2553 (ม.ค.- ธ.ค.)	52/53 (ม.ค.-ธ. ค.)	2551	2552	2553 (ม.ค.- ธ.ค.)	52/53 (ม.ค.-ธ. ค.)	2553 (ม.ค. ค.) (ล้าน เหรียญสหรัฐ)
ส่งออก	6185. 9	5026. 5	5339. 6	6.2	10216 .0	8638. 8	8939. 6	3.7	1.ไนจีเรีย 63 (ร้อยละ 12.0) 2.สหรัฐอเมริกา 441.2 (ร้อยละ 8.3) 3.Cote d'ivo 331.6 (ร้อยละ 6.3)
นำเข้า	10.3	18.8	5.5	-70.8	13.7	77.0	5.3	-93.1	1.ปากีสถาน (ร้อยละ 13.3) 2.อิตาลี 0.5 (ร้อยละ 8.5) 3.อินเดีย 0.4 (ร้อยละ 7.4)
ดุลการค้า	3730. 3	16175 .6	5334. 1	-13.6	-	-	-	-	-

คู่แข่งชั้นของไทย ในตลาดส่งออกสำคัญ ปี 2553

ตลาดส่งออก	คู่แข่งสำคัญ
1.ไนจีเรีย	n.a.
2.สหรัฐอเมริกา (ม. ค.-พ.ย.)	1.ไทย (ร้อยละ 68.5) 2.อินเดีย (ร้อยละ 19.8) 3.ปากีสถาน (ร้อยละ 3.9) 4.อิตาลี (ร้อยละ 8.5)

	ละ 1.7)
3.Cote d ivoire (ม.ค.-ก.ย.)	1.ไทย (ร้อยละ 57.1) 2.เวียดนาม (ร้อยละ 16.0) 3.ปากีสถาน (ร้อยละ 11.8) 4.พม่า (ร้อยละ 8.4)